

GREENPEACE

UMANOTERA
Slovenska fundacija za trajnostni razvoj

Vlade opuščanje premoga ne zanima Odziv na predlog Energetskega koncepta Slovenije

Ljubljana, 8. junij 2017: Ministrstvo za infrastrukturo je [objavilo](#) predlog Energetskega koncepta Slovenije (EKS), ki bo določal nacionalne energetske smernice do leta 2030, okvirno pa do leta 2050. Okoljske organizacije Focus, Greenpeace v Sloveniji in Umanotera opozarjajo, da v dokumentu zeva prepad med deklaracijami o opuščanju fosilnih goriv, učinkoviti rabi energije in zmanjšanju rabe energije, ter številkami, ki tega ne podpirajo. Zdi se, da je Vlada RS zaradi priklanjanja željam premogovne in jedrske industrije pripravljena ohraniti obstoječe stanje, se izogniti postavitvi pravočasnega konca kurjenju premoga v Sloveniji, sončno in vetrno energijo pa še naprej ignorirati. Teden dni po tem, ko je Trump umaknil ZDA iz pariškega sporazuma, organizacije poudarjajo, je še toliko pomembneje, da Slovenija skupaj z drugimi državami EU odločno vodi boj za varno podnebje.

Slovenijo čaka še eno rekordno vroče poletje, manj kot pred letom dni smo ratificirali Pariški sporazum in po svetu se dogajajo tektonske spremembe energetskega sistema, a našemu Ministrstvu za infrastrukturo se zdi, da v slovenski energetiki ni treba spremeniti ničesar in da lahko še naprej živimo v 80. letih preteklega stoletja, kjer naš energetskega sistem temelji na premogovni in jedrski elektrarni skupaj z nekaj večjimi hidroelektrarnami.

S trenutnim predlogom Energetskega koncepta Slovenije (EKS) Vlada Mira Cerjarja ne sprejme nujne odločitve o pravočasnem in pravičnem opuščanju premoga v Sloveniji, Termoelektrarni Šoštanj se dovoli delovanje kar do sredine stoletja (2054!), kar je v nasprotju s ciljem Pariškega sporazuma, katerega prvega analize predvidevajo zaprtje premogovnih elektrarn v Evropi do leta 2030¹. V nasprotju z načrtovanim opuščanju premoga naši politični predstavniki prepuščajo usodo zapiranja TEŠ prostemu trgu (sistem trgovanja s kuponi CO2 ETS). Če usodo kurjenja premoga prepustimo trgu, se lahko zgodi ne le veliko prepočasno opuščanje premoga, temveč tudi, da bo treba TEŠ ugasniti nenadoma, brez ustreznih mehanizmov za zaščito delavcev, kar lahko pomeni velik pritisk na ekonomsko socialni položaj lokalnih skupnosti v neposredni okolici. EKS pa hkrati promovira gradnjo dodatne jedrske elektrarne - vse to na škodo intenzivnega razvoja razpršenih obnovljivih virov energije, ki bi neposredno koristili stotisočim prebivalcem Slovenije² in njihovemu zdravju³.

Od Vlade RS in Ministrstva za infrastrukturo zahtevamo, da v EKS vključi pravično opuščanje premoga do leta 2030, ob hkratnem razvoju sončnih, vetrnih in drugih elektrarn na obnovljive vire, v velikosti, ki je potrebna za opustitev premoga do leta 2030 (4,6 TWh). Le ob izgradnji zadostnih količin obnovljivih alternativ bomo lahko pravočasno nadomestili energijo, proizvedeno v TEŠ-u.

¹ Climate analytics (2016) [Paris Agreement has put a date on the end of coal-fired power](#), Climate analytics (2017) [Coal phase-out in the European Union](#).

² CE Delft (2016): [Potencial za energetske državljanke v Evropski uniji](#).

³ Greenpeace v Sloveniji (2012): [Družbeni strošek energije iz Šoštanja](#).

Energetska tranzicija se bo v svetu pospešeno dogajala še naprej, s Slovenijo ali brez, a prav vsi bomo na slabšem, če v njej ne bomo sodelovali. **S trenutnimi načrti Ministrstva nam grozi, da bomo izgubili celotno desetletje sprememb - v desetih letih bomo dvignili delež OVE le za 2 %⁴, tudi najambicioznejši scenariji ne predvidevajo razvoja vetrne energije v naslednjih sedmih letih⁵, cilj na področju učinkovite rabe energije pa je popolnoma nezadosten (v desetih letih iz 23 na 27 %).**

Danes potrebujemo politične predstavnike, ki so zmožni jasno začrtati pot opuščanja fosilnih goriv in intenzivnega razvoja obnovljivih alternativ. S trenutnim predlogom pa se premier Miro Cerar in minister Gašperšič izogibata sprejemanju odgovornosti za podnebno energetski prehod, a prav z ohranjanjem obstoječega stanja in prelaganjem odgovornosti za našo prihodnost na prosti trg, zavestno sprejemata odločitve, ki nas pelje v svet podivjanih podnebnih sprememb, kjer bodo naša življenja zaznamovali vremenski ekstremi, načeto zdravje, razseljevanja in razpadajoče skupnosti.

Kontakti

Tomislav Tkalec, Focus, Društvo za sonaraven razvoj, 041 278 020, tomi@focus.si

Katja Huš, Greenpeace v Sloveniji, 040 981 621, katja.hus@greenpeace.org

Gaja Breclj, Umanotera, Slovenska fundacija za trajnosten razvoj, 01 439 7100, gaja@umanotera.org.

PRILOGA

Pod okriljem globalnega **podnebnega gibanja Break free** je v marcu 2017 več kot 70 civilnodružbenih organizacij (SVIZ, Visokošolski sindikat, Sindikat Mladi plus, Študentsko društvo Iskra, Greenpeace, Društvo pljučnih bolnikov Slovenije...), več kot 5300 posameznikov in nekaj političnih akterjev (Poslanska skupine Združena levica, Inicijativa demokratični socializem, Stranka za ekosocializem in trajnostni razvoj Slovenije in dr. Igor Šoltes, evropski poslanec) zahtevalo korenite spremembe v slovenski energetiki. V zavedanju, da podnebne spremembe zahtevajo takojšnje ukrepanje, so predsednika Vlade RS, dr. Mira Cerarja pozvali, da **zagotovi pravočasen, odgovoren in pravičen prehod s fosilnih virov na sistem, temelječ na energetskih prihrankih, učinkoviti rabi energije in obnovljivih virih energije**⁶.

Zahtevam gibanja Break free je bila posvečene tudi nujna seja Odbora za infrastrukturo, okolje in prostor, ki je potekala v torek, 28. marca. Na seji je bil sprejet sklep: "Odbor za infrastrukturo, okolje in prostor predlaga Vladi RS, da v Energetskem konceptu Slovenije, ki je v pripravi, opredeli vizijo trajnostnega prehoda iz fosilnih virov energije na sistem, ki bo temeljil na energetskih prihrankih, učinkoviti rabi energije in obnovljivih virih energije ter predvidi časovnico opuščanja rabe premoga, ki bo upoštevala mednarodne zaveze Slovenije".

V svoji zadnji analizi je inštitut *Climate Analytics* ocenil, kdaj bi se morala **zapreti vsaka od obstoječih evropskih termoelektrarn**, da bi se izognili najhujšim posledicam podnebnih sprememb in uresničili cilj Pariškega sporazuma⁷. Glede na njihove ocene bi se naj peti blok Termoelektrarne Šoštanj zaprl najkasneje do leta 2023, šesti blok pa do leta 2028⁸.

⁴ Ministrstvo za infrastrukturo. [Gradivo za razpravo o oblikovanju Energetskega koncepta Slovenije](#), str. 1.

⁵ Ministrstvo za infrastrukturo. [Končno poročilo: priprava dolgoročnih energetskih bilanc do leta 2035 in okvirno do leta 2055](#), str. 60-66.

⁶ Greenpeace (29. marec 2017): [Podnebni shod - budnica Vladi RS](#).

⁷ Climate analytics (2016) [Paris Agreement has put a date on the end of coal-fired power](#), Climate analytics (2017) [Coal phase-out in the European Union](#).

⁸ Climate analytics (2017) [Coal phase-out in the European Union - Detailed Information](#).

Časi novih **jedrskih elektrarn** so minili, kjer jih gradijo, to počno z dragimi subvencijami (Velika Britanija) ali na netransparenten način iz geopolitičnih razlogov (Madžarska). Edini dve nuklearni, ki se trenutno gradita v Evropi (Flamanville in Olkiluoto) se gradita z večletnimi zamudami, nenehnimi podražitvami, zaradi katerih staneta že več kot 8 milijard evrov. Britanska jedrska elektrarna pod imenom Hinkley Point C pa je mogoča samo zaradi zajetne državne subvencije. Podjetje EDF je namreč z britansko vlado sklenilo 35-letno pogodbo, s katero podjetju zagotavljajo odkupno ceno 92.50£/MWh proizvedene električne energije⁹. To je precej dražje od večjih sončnih (£65-92) in vetrnih elektrarn (£49-90)¹⁰. Za primerjavo še: v Nemčiji so ob koncu leta 2016 na dražbi izbrali sončno elektrarno, ki bo lahko proizvajala elektriko po 69 €/MWh, na Danskem pa so izbrali projekt, ki bo lahko proizvajal elektriko po ceni 53.80 €/MWh¹¹. Po podatkih Svetovnega ekonomskega foruma sta sončna in vetrna energija brez subvencij že sedaj v več kot 30 državah cenejši od fosilnih virov, takšno situacijo bi naj v naslednjih letih dosegli v dveh tretjinah držav sveta¹².

Greenpeace je v nizu študij pod imenom **Energy [R]evolution**¹³, ki jih pripravlja v sodelovanju z Inštitutom za tehnično termodinamiko pri Nemškem vesoljskem centru (DLR), že uspel dokazati, da lahko ob hkratnem zagotavljanju stabilne in varne oskrbe z energijo, s pomočjo že sedaj razpoložljivih tehnologij za izkoriščanje obnovljivih virov energije ter večje energetske učinkovitosti, dosežemo tako potrebne podnebne cilje ob hkratnem opuščanju uporabe jedrske in fosilne energije.

⁹ Isto podjetje (EDF) si želi podobno subvencioniranje tudi za gradnjo jedrske elektrarne v Franciji. (Vir: [Daily Mail](#))

¹⁰ Greenpeace Energydesk (29. September 2016): [UK government admits renewables are cheaper than Hinkley](#).

¹¹ Rechargenews (8. december 2016) [Price falls to €69/MWh in latest German PV auction](#).

¹² Svetovni ekonomski forum (22. december 2016): [A Convenient Truth - Fighting Climate Change Turned Into a Profitable Business](#).

¹³ Greenpeace (2015): [Energetska \(R\)evolucija 2015](#).